

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>Н4 «Лісове господарство»</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-паркового</u> <u>господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к. с.-г. н., доцент Матусяк Михайло Васильович
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>mikhailo1988@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лісопаркове господарство» є обов'язковою компонентою ОПП Лісове господарство.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 32 год.; практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 90 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисципліни: «Методологія та організація наукових досліджень в лісовому господарстві з основами інтелектуальної власності».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисциплін: «Технологія лісокультурного виробництва» та під час виробничої практики.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Лісопаркове господарство» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентностей – вирощувати та формувати стійкі деревостани, що володіють високими естетичними і санітарно-гігієнічними якостями. Особлива увага при цьому повинна приділятися ефективному використанню лісових територій для масового відпочинку населення, поліпшенню естетичних, оздоровчих і санітарно-гігієнічних функцій лісової рослинності та її психофізичного впливу на людину.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців знань, вмінь та навичок створення, реконструкції та експлуатації лісопарків.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних основ організації та розвитку лісопаркового господарства в різних природно-кліматичних умовах, вивчення принципів планування, проектування та реконструкції лісопаркових територій, опанування методів оцінки санітарно-гігієнічних, рекреаційних та естетичних функцій лісопаркових насаджень, набуття практичних навичок з оптимізації стану та підвищення стійкості лісопаркових екосистем, формування здатності розробляти науково обґрунтовані заходи з охорони, відновлення та збереження біорізноманіття лісопаркових ландшафтів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними;

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природнокліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.

СК 7* Здатність організовувати систему догляду за зеленими насадженнями відповідно до віку, видового складу та функціонального призначення лісів зелених зон, застосовувати сучасні методи генетико-селекційного аналізу для підвищення продуктивності та стійкості лісових насаджень.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 13*. Проводити інвентаризацію зелених насаджень приміських лісів, оцінювати їхній санітарний стан і пропонувати заходи щодо догляду, реконструкції або оновлення, використовувати сучасні методи генетико-селекційного аналізу для підвищення продуктивності та стійкості лісових насаджень.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Основні поняття про лісопарк	2	2	5
2	Календарний план виконання робіт в лісопарку	2	2	5
3	Проектування лісопарків	2	2	8
4	Розрахунок об'ємів робіт в озелененні лісопарку	2	2	6
5	Будівництво лісопарків	2	2	8
6	Таксація лісопаркових насаджень	2	2	6

7	Стандарти зелених насаджень у лісопарках	2	2	5
8	Аспекти рекреаційного лісокористування	2	2	7
9	Вплив рекреаційних навантажень на компоненти лісового біогеоценозу	2	2	5
10	Призначення господарських заходів в лісопарках та рекреаційних лісах	2	2	10
11	Основи лісової пірології в рекреаційному лісі	4	2	9
12	Сучасні проблеми рекреаційного лісокористування	2	2	8
13	Основи ведення господарства у лісопарках	4	2	4
14	Охорона зелених насаджень	2	2	4
Разом		32	28	90

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	40	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	15	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт і тестування	15	2 рази на семестр	Тестування
Разом		90		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Robert J. Northrop, Michael G. Andreu, Wayne C. Zipperer. Urban Forest Management: A Primer to Strategic Planning for Municipal Governments. 2022. 136 p.
2. Брайко В. Б. Лісопарки Чернігова та їх рекреаційні особливості: монографія. Ніжин: Лук'яненко В. В. : Орхідея, 2015. 175 с.
3. Вікторія Ловинська, Світлана Ситник, Кирило Голобородько. Рекреаційне лісознавство з основами лісопаркового господарства: навч. посіб. Дніпров. держ. аграр.-екон. ун-т. Дніпро: Ліра ЛТД, 2022. 457 с.
4. Дідур І.М., Матусяк М.В., Прокопчук В.М., Монарх В.В. Лісопаркове господарство: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ, 2020. 255 с.
5. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підручн. Львів: 2008. 456 с.
6. Мазепа В.Г., Турко В.М., Сірук Ю.В., Курбет Т.В. Регіональне та соціальне лісівництво: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Електронні дані. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. 137 с.
7. Яворовський П.П., Сендонін С.Є., Токарева О.В. Рекреаційне лісівництво: підручник Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Наукова

столиця, 2019. 299 с.

Додаткова література

1. Василевський О.Г., Матусяк М.В. Особливості формування лісових асоціацій ботанічного саду «Поділля» ВНАУ та їх вплив на ґрунтовий покрив. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2015. № 2. С. 83-85.
2. Кушнір А. І., Суханова О. А., Кушнір І. Л. Технологічні особливості лікування і оздоровлення вікових та історичних дерев. Науково-методичні рекомендації. К.: НУБіП України, 2009. 48 с.
3. М.В. Матусяк. Використання видів роду липа (*Tilia* L.) в урболандшафтах м. Вінниці. *Сільське господарство і лісівництво*. 2017. Вип. № 5. С. 118-125.
4. Матусяк М.В. Особливості проведення ландшафтних рубок у лісопарковій зоні м. Вінниці. *Сільське господарство і лісівництво*. 2016. № 3. С. 209-216
5. Матусяк М.В. Прокопчук В.М. Ступінь рекреаційного навантаження та антропогенна толерантність лісових екосистем лісопаркової зони м. Вінниці. *Міжнародний науковий журнал «Траєкторія науки»*. 2016. Т. 2, № 11. С. 5.1-5.6.
6. Матусяк М.В., Бондар А.О., Панкова С.О. Оцінка техногенного впливу на стан насаджень лісопаркової зони м. Вінниця. *Таврійський науковий вісник*. 2025. № 143 (Ч. 2). С. 319-325 DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.143.2.36>
7. Прокопчук В.М., Матусяк М.В., Панкратьєв Ю.О., Єлісавенко Ю.А. Особливості інтродукції малопоширених декоративних видів в умовах дендропарку «Ладизинський гай». *Сільське господарство та лісівництво*. 2020. № 1 (16). С. 176-193. DOI: 10.37128/2707-5826-2020-1-13
8. Прокопчук В.М., Матусяк М.В. Особливості проведення реконструкції зелених насаджень ботанічного саду «Поділля» ВНАУ. *Сільське господарство і лісівництво*. 2017. Вип. № 6 (Том 1). С. 125-133.
9. Токарева О. В. Біоекологічні основи формування лісопаркових ландшафтів (на прикладі лісів зеленої зони м. Києва): дис. канд. с.-г. наук: 06.03.03 Національний аграрний ун-т. К., 2005. 204 с.
10. Токарева О.В. та ін. Рекреаційне лісівництво: навчальний посібник Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 466 с.

Інформаційні ресурси

1. Arboriculture Canada. Веб-сайт: <https://www.arborcanada.com/>
2. The Dave's Garden PlantFiles. Веб-сайт: <https://davesgarden.com/guides/pf>
3. ДП Вінницька лісова науково-дослідна станція. Веб-сайт: <http://vlnds.com.ua/main>
4. ДП «Ліси України». Веб-сайт: <https://e-forest.gov.ua/>
5. Український орден «Знак пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького. Веб-сайт:

<https://uriffm.org.ua/uk/news/800>

6. Вінницьке обласне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство Віноблагроліс. Веб-сайт: <https://vinagrolis.com/about/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3,5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10,5
3	Виконання контрольних робіт, тестування	6
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3,5
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10,5
7	Виконання контрольних робіт, тестування	6
8	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни